

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження
критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам
господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток
та інноваційну діяльність»

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність» (далі – Проєкт постанови) розроблено з метою імплементації відповідних положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), створення правових механізмів реалізації положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон), а також удосконалення встановленого правового регулювання з метою ефективного функціонування системи контролю й моніторингу державної допомоги.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Згідно зі статтею 267 (1) Угоди про асоціацію для виконання зобов'язань, зазначених у статтях 262 – 266 цієї Угоди, Україна, зокрема, має прийняти національне законодавство про державну допомогу.

Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію Сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

Статтею 262 (3) (с) Угоди про асоціацію встановлено, що може вважатися сумісним із належним виконанням цієї Угоди допомога для сприяння розвитку певної економічної діяльності або певних економічних сфер, якщо така допомога не має несприятливого впливу на умови торгівлі всупереч інтересам Сторін.

Відповідно до пункту 6 розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону Кабінет Міністрів України має:

- подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;
- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

- забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

Відповідно до статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу з питань державної допомоги, яким є Антимонопольний комітет України (далі – Уповноважений орган, Комітет), належить, зокрема, визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, прийняття рішень, передбачених цим Законом.

За час реалізації Комітетом передбачених Законом повноважень виявлено недосконалість встановленого правового регулювання, а також невідповідність окремих положень чинної постанови Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 118 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність» нормам європейського законодавства, а саме:

Регламенту Комісії (ЄС) № 651/2014 від 17.06.2014 «Про визнання деяких категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком при застосуванні статей 107 та 108 Договору» (зі змінами від 23.06.2023);

Повідомленню Європейської комісії «Рамковий документ щодо державної допомоги на наукові дослідження, технічний розвиток та провадження інноваційної діяльності» (2022/С 414/01) у зв'язку зі змінами в європейському законодавстві, що ускладнює належне виконання Комітетом функцій контролю за державною допомогою.

Враховуючи, що Конституцією України закріплено стратегічний курс на набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі та що 14 грудня 2023 року Європейська Рада ухвалила рішення про початок переговорів з Україною до Європейського Союзу, для подальшої підготовки потрібно, зокрема, забезпечити функціонування удосконаленої системи моніторингу й контролю державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні відповідно до вимог, передбачених Угодою про асоціацію.

У зв'язку із цим, прийняття та реалізація положень Проекту постанови є одними з умов подальшої підготовки України до членства в Європейському Союзі, що вкрай важливо для України в період воєнного стану та післявоєнної відбудови держави.

Водночас у пункті 1 Плану заходів з удосконалення механізму державної допомоги суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.06.2022 № 476-р, щодо нормативно-правового забезпечення проведення моніторингу та здійснення контролю за наданням державної допомоги суб'єктам господарювання зазначено про розроблення та подання, зокрема Комітетом, на розгляд Кабінету Міністрів України проектів постанов Кабінету Міністрів України про критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги.

3. Основні положення проекту акта

Проектом постанови пропонується визначити критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність, а саме:

- мету надання державної допомоги;
- категорії отримувачів державної допомоги;
- максимальний розмір державної допомоги, яка може надаватися;
- умови та спосіб розрахунку сукупного розміру державної допомоги;
- витрати, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги.

4. Правові аспекти

Правовими підставами розроблення Проекту постанови є:

Конституція України;

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

Регламент Комісії (ЄС) № 651/2014 від 17.06.2014 «Про визнання деяких категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком при застосуванні статей 107 та 108 Договору» (зі змінами від 23.06.2023);

Повідомлення Європейської комісії «Рамковий документ щодо державної допомоги на наукові дослідження, технічний розвиток та провадження інноваційної діяльності» (2022/С 414/01);

Закон України «Про Антимонопольний комітет України»;

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Проекту постанови не матиме впливу на надходження та витрати державного чи місцевого бюджетів України, тому фінансово-економічні розрахунки не наводяться.

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації будуть проведені відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 84, ст. 2945).

Реалізація положень Проекту постанови не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тобто не

потребує позиції відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект постанови стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тобто потребує позиції Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Реалізація положень Проекту постанови може стосуватися соціально-трудової сфери, тобто потребує погодження Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні, Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

Проект постанови потребує погодження Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством освіти і науки України, а також буде надіслано Державній регуляторній службі України для отримання позиції та Урядовому офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України для проведення експертизи на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (*acquis* ЄС).

Проект постанови буде надіслано Міністерству юстиції України для проведення його правової експертизи.

7. Оцінка відповідності

Проект постанови містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а саме, зазначених у статтях 262 – 267 Угоди про асоціацію.

Водночас у Проекті постанови відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Проект постанови буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведення антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи Проекту постанови не проводилися.

8. Прогноз результатів

Прийняття Проєкту постанови дозволить запровадити на національному рівні вдосконалені підходи до оцінювання державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність і забезпечить належну імплементацію відповідних положень Угоди про асоціацію.

Реалізація Проєкту постанови не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація Проєкту постанови матиме позитивний вплив на інтереси заінтересованих сторін.

Інформація у вигляді таблиці за запропонованою формою щодо впливу на інтереси заінтересованих сторін надається в додатку до пояснювальної записки.

Додаток: на 1 арк. в 1 прим.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

«___» _____ 2024 р.

Інформація про вплив реалізації Проекту постанови на інтереси
заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
<p>1. Суб'єкти господарювання (отримувачі державної допомоги).</p> <p>2. Надавачі державної допомоги</p>	<p>Позитивний.</p> <p>Удосконалення нормативно-правової бази при здійсненні оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність</p>	<p>Запровадження на національному рівні чітких підходів до оцінювання державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність, забезпечення належної імплементації відповідних положень Угоди про асоціацію та забезпечення дотримання принципу правової визначеності під час реалізації повноважень Комітету при оцінці допустимості державної допомоги для конкуренції</p>